

Sotahistoriallinen näyttely "Viimeisellä linjalla"

HERTTUA

Historiaa

Salpalinja rakennettiin puolustuslinjaksi Suomen itärajalle talvisodan jälkeen vuosien 1940 ja 1944 välillä. Talvisota Suomen ja Neuvostoliiton välillä käytiin talvella 1939–1940. Sodan seurauksena Suomi menetti itärajan puolustukselle maantieteellisesti edullisia alueita Neuvostoliitolle. Rajan siirryttyä lännemmäksi ja lähemmäksi maan elintärkeitä keskuksia ryhdyttiin välittömästi sodan päätyttyä valmistelemaan uuden rajan linnoittamista. Huhtikuun puolessa välissä 1940 alkoivat ensimmäiset rakennustyöt Suomenlahdelta Petsamoon ulottuvalla puolustusasemalla, jonka nimeksi Ylipäällikkö Suomen marsalkka C.G. Mannerheim vahvisti heinäkuussa 1944 Suomen Salpa. Käytännössä linnoitusketjusta ryhdyttiin käyttämään nimityksiä Salpalinja tai vaihtoehtoisesti Salpa-asema.

1200 kilometriä pitkässä Salpalinjassa on betonisia tai kallioon louhittuja kantalinnoitteita 728 kappaletta ja puisia kenttälinoitteita noin 3 000 kappaletta. Taistelun- ja yhteyshautaan asemaan on kaivettu noin 350 kilometriä. Kiviestettä on yli 200 kilometriä, ja siinä on käytetty keskimäärin noin kolme tonnia painavia kiviä noin 350 000 kappaletta. Panssarikaivantoestettä kaivettiin noin 130 kilometriä ja piikkilankaestettä viritettiin 315 kilometriä. Enimmillään linnoitustöissä työskenteli keväällä 1941 35 000 siviilityömiestä, ja heitä muonittamassa oli 2000 lottaa.

Salpa-aseman tyypillisin kantalinnoite on konekivääri- ja majoituskorsu, joita asemaan rakennettiin noin 170 kappaletta. Esimerkiksi yhden sellaisen rakentamiseen tarvittiin 45 tonnia betoniterästä ja 5000 kappaletta 50 kilon sementtisäkkejä. Kaikkiaan yhden konekivääri- tai majoituskorsun rakennusvaiheessa siirrettiin erilaisia massoja noin 10 000 tonnia. Se on noin 3 000 silloista kuorma-autokuormaa.

Salpalinjalla ei koskaan taisteltu. Neuvostoliiton hyökkäys kesällä 1944 saatiin pysäytetyksi ennen linjaa. Aseman merkitys oli välillinen: taisteluissa se muodosti puolustustaistelujen henkisen selkärangan kesällä 1944. Linjan olemassaolon katsotaan myös osaltaan hillinneen Puna-armeijan johdon halukkuutta yrittää vallata Suomi rauhanteon asemasta. 24.9.1944 solmitun välirauhan jälkeen annettiin käsky lopettaa linnoitustyöt, ja myöhemmin puolustuslinjan runkoaseistus purettiin. Puolustusvoimat pitivät linnoitteita kunnossa paikoittain aina 1980-luvulle saakka. Toisen maailmansodan jälkeen sota-taito on muuttanut muotoaan. Linjapuolustuksesta on luovuttu ja on siirrytty aluepuolustukseen. Asetekniikan kehitys on vaikuttanut myös siihen, että linnoitteet ovat menettäneet sotilaallisen

merkityksensä. Salpalinja onkin sotataidollisesti viimeinen kiinteisiin puolustusasemiin perustuva linnoitusketju. Monia satoja vuosia kestänyt linnoitusperinne päättyi Salpalinjaan.

Herttuan sotahistoriallinen näyttely

Herttuan alueella sijaitsee vuosien 1940–1944 Salpalinjan aitoa puolustusasemaa, korsuja ja asepesäkkeitä, sekä noin 450 metriä kenttälinoitettua taisteluhautaa. Veneenniemen tukikohdassa vihollinen varauduttiin ottamaan vastaan kapean niemenkannaksen molemmin puolin, ja tämä kaksipuolinen varustus onkin tukikohdan mielenkiintoinen yksityiskohta. Veneenniemen kenttälinoitetut asemat rakensi oletettavasti 7.Prikaatin II pataljoonan joukot vuosien 1940–1941 välillä.

Herttuan ulkonäyttelyalueelle ja Sotahistorialliselle luontopolulle Salpalinjalla on sijoitettuna itärajan puolustukseen talvi- ja jatkosodassa kuulunutta raskasta sotakalustoa, muun muassa jalkaväen, kenttätykistön ja ilmatorjunnan raskaita tykkeitä ja muuta välineistöä. Ulkonäyttelyalueella on nähtävissä myös Herttuan kunnostama kenttälinoitettu korsu. Herttuan sisätiloissa on näytteillä muun muassa kunniamerkkejä, käsiaseita, sotilaspukuja ja -varusteita sekä Salpalinjan historiaa valottavaa esineistöä. Näyttelyn perusajatuksena on tavallisen rintamasotilaan jokapäiväisten käyttöesineiden esitteleminen sota-aikana.

Suomen sodista kertovan erikoisnäyttelyn nimenä on ”Viimeinen linja”, koska Salpa-aseman takana ei enää ollut muita kiinteitä puolustuslaitteita.

Herttuan sisätiloissa oleva näyttely on läpileikkaus sodan tapahtumiin kartoin, valokuvin, esinein ja asein aikajärjestyksessä talvi-, jatko- ja Lapinsota.

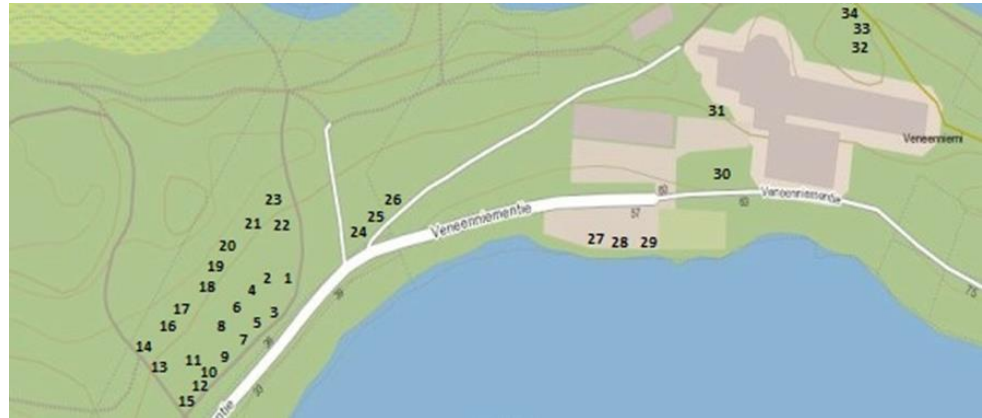
Pukuvitriinissä on esillä erilaisia sotilaspukuja ja vitriinin edustalla lattialla on suomalainen sotilasahkio, jolla kuljetettiin muun muassa aseita, muonaa, telttoja ja haavoittuneita.

Näyttelytilan takaseinällä olevasta vitriinistä löytyy kattava kokoelma Suomen armeijan käsiaseista vuosilta 1935–1945. Kokoelmaan kuuluu niin suomalaisia kuin ulkomailtakin hankittuja täydennyksiä.

Herttuan aulatilassa on näyttelyn ”Elämää kotirintamalla”-osio, jossa on nähtävillä esineistöä, joka oli käytössä kotirintamalla sota- ja pula-vuosien aikana.

KENTTÄTYKIT:

- 1 75 K 17 RVP
- 2 76 K 02 RVP
- 3 76 RK 27
- 4 105 H 33
- 5 122 H 09
- 6 122 H 38
- 7 152 H 38
- 8 152 H 09-30
- 9 155 H 15
- 10 155 H 17
- 11 105 K 10
- 12 105 K 29
- 13 76 K 36

PANSSARINTORJUNTATYKIT:

- 14 45 Pstk 37
- 15 37 Pstk 36
- 16 37 Pstk 36
- 17 45 Pstk 32
- 18 45 Pstk 40

ILMATORJUNTATYKIT:

- 19 20 ITK 35 Breda
- 20 20 ITK 30 BSW
- 21 20 ITK 38 BSW
- 22 40 ITK 36 Bofors
- 23 20 ITK 40 2 VKT

- 24 Suomalainen ilmatorjuntavalohetin
- 25 88 ITK 37 K "RMB"
- 26 Ääni- ja valolaite

RANNIKKOTYKIT:

- 27 55/58 H
- 28 90 K/77K
- 29 75 ITK/30 B RT
- 30 90 K/77
- 31 Panssarivaunu T-34
- 32 Keskiraskas konekiväärinkupu m/43
- 33 75 Pstk 97-38
- 34 Kevyt konekiväärinkupu m/43

Lue QR-koodi älylaitteellasi ja näe sodan aikaisia kuvia Viimeisellä linjalla-näyttelyä raskaasta sotakalustosta.

Ulkonäyttelyalueen raskaaseen sotakalustoon on kiinnitetty QR-koodeja. Lukemalla QR-koodin älylaitteellasi näet tietoa sekä sodan aikaisia kuvia kyseisestä mallista.

HERTTUA

WWW.HERTTUA.FI

Veneenniementie 64, FIN 58200 Kerimäki
 p. +358(0)15 769 900
www.herttua.fi
herttua@herttua.fi